

Fiche 3: Richtlijn inzake bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties

Datum Commissiedocument: 8 april 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 126 definitief

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198164

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-Assessment Board:

SEC (2009) 316 (impact-assessment), SEC (2009) 315 (samenvatting impact-assessment),
D (2008) 10479 (opinie IAB)

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Interne Markt (eerste behandeling 12 mei jl.), COREPER, Raad Interne Markt

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Justitie

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

a) Rechtsbasis

Art. 95 EG-Verdrag

b) Stemwijze Raad en rol Europees Parlement

Gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming in de Raad; medebeslissing EP

c) Comitologie

n.v.t.

2. Samenvatting BNC-fiche

Korte inhoud voorstel

Bedrijven en overheden betalen goederen en diensten meestal niet onmiddellijk na levering. Betalingen na verloop van de betalingstermijn vormen "late betalingen". In onderhavige ontwerp-richtlijn stelt de Commissie voor om Richtlijn 2000/35/EG te wijzigen, zodat het probleem van late betalingen (die kunnen zorgen voor financiële moeilijkheden en onzekerheid bij leveranciers) beter wordt aangepakt. Te late betalingen kunnen leveranciers, vooral kleine ondernemingen, in financiële moeilijkheden brengen en zorgen voor veel onzekerheid. Dit voorstel beoogt dan ook bij te dragen aan de verbetering van de concurrentiekracht van het MKB en is een onderdeel van de Small Business Act.

Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Het voorstel is gebaseerd op art. 95 EG-Verdrag.

Subsidiariteit: positief

Proportionaliteit: positief

Risico's / implicaties/ kansen

Nederland ondersteunt de voorbeeldrol die de overheid op dit gebied heeft en ondersteunt het stellen van een maximumtermijn van 30 dagen aan de betaling, maar stelt vraagtekens bij het invoeren van een boete van 5% van het verschuldigde bedrag. Wel steunt Nederland het streven om de stimulans voor overheden te vergroten om te voldoen aan de betalingstermijnen.

Nederlandse positie en eventuele acties

Nederland steunt het initiatief om via een Europese aanpak late betalingen tegen te gaan. Het voorstel sluit goed aan bij de maatregelen die het kabinet heeft genomen om, in het kader van reactie op de financieel-economische crisis, de betalingstermijnen bij de overheid terug te dringen en het benadrukt de voorbeeldrol die de overheid op dit gebied heeft. Nederland stelt vraagtekens bij de voorgestelde boete van 5% van het verschuldigde bedrag i.g.v. te late betalingen door de overheid.

3. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Bedrijven en overheden betalen goederen en diensten meestal niet onmiddellijk na levering. Ze krijgen daarvoor een in het contract of op de rekening vermelde termijn. Betalingen na verloop van die termijn vormen "late betalingen". Dit kan leveranciers, vooral kleine ondernemingen, in financiële moeilijkheden brengen en zorgt voor veel onzekerheid. Om late betalingen tegen te gaan is Richtlijn 2000/35/EG aangenomen. Echter, er blijkt dat late betalingen nog steeds een probleem zijn in de EU. In onderhavige ontwerp-richtlijn stelt de Commissie dan ook voor om Richtlijn 2000/35/EG te wijzigen. Toegevoegd worden de volgende elementen:

- *overheden* moeten binnen 30 dagen betalen, anders moeten zij een boete betalen van 5% van het verschuldigde bedrag, verhoogd met rente;
- *bedrijven* hebben recht op zowel rente wegens betalingsachterstand als een vergoeding voor eventuele incassokosten;
- ook kleine bedragen aan rente (minder dan €5,-) mogen voortaan in rekening worden gebracht.
- onredelijk bezwarende contractuele betalingsvoorwaarden kunnen worden vernietigd.

Het voorstel is met name bedoeld om de kasstroom van Europese ondernemingen te verbeteren, wat vooral in tijden van economische neergang zeer belangrijk is. Ook wordt door dit voorstel getracht de werking van de interne markt te bevorderen door het wegnemen van belemmeringen voor grensoverschrijdende handelstransacties.

Voor betalingsverkeer tussen bedrijven onderling handhaaft het voorstel de huidige contractuele vrijheid van bedrijven om, in onderling overleg, af te wijken van de wettelijke betalingstermijn en de wettelijke rente bij overschrijding.

Impact assessment Commissie

Negen beleidsopties werden overwogen als middel om het beoogde doel (tegengaan van late betalingen) te bereiken. Vier beleidsopties voldoen aan de criteria van doeltreffendheid, efficiëntie en consistentie. Het betreft de volgende opties:

- 3a/2: harmonisatie van betalingstermijnen van overheden t.a.v. bedrijven;
- 3c: de afschaffing van het renteminimum van €5,-;
- 3d: de instelling van een boete op late betalingen;
- 3e: de instelling van een compensatie van late betalingen.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Het voorstel is gebaseerd op art. 95 EG-Verdrag (harmonisatie van wetgeving betreffende de interne markt). Dat is volgens Nederland de juiste rechtsbasis. De Gemeenschap heeft op dit terrein een gedeelde bevoegdheid met de lidstaten.

b) Functionele toets:

- *Subsidiariteit*: positief
- *Proportionaliteit*: positief
- *Onderbouwing*:

De levering van goederen en diensten aan overheden en bedrijven, en de daarmee gepaard gaande betaling of te late betaling, kent -vanwege het vrij verkeer van goederen en diensten in de EU- een grensoverschrijdende dimensie. Het tegengaan van late betalingen vereist derhalve een optreden van de EU. Dit leidt tot een positief subsidiariteitsoordeel.

Het voorstel beoogt het tegengaan van late betalingen. Nederland steunt het deel van het voorstel dat toeziet op het recht van bedrijven op rente wegens betalingsachterstand als een vergoeding voor eventuele incassokosten, het in rekening brengen van kleine bedragen aan rente (minder dan €5,-) en het kunnen vernietigen van onredelijk bezwarende contractuele betalingsvoorwaarden. Ook de voorgestelde boete van 5% van het verschuldigde bedrag i.g.v. late betalingen door de overheid is een proportioneel instrument. Een boete is proportioneel omdat er voldoende afschrikwekkende werking moet zijn om te late betalingen tegen te gaan. De inzet van een boete vormt wat Nederland betreft een efficiënt en effectief instrument om het beoogde resultaat te bereiken. Dit leidt tot een positief proportionaliteitsoordeel.

c) Nederlands oordeel

Nederland steunt het initiatief om via een Europese aanpak late betalingen tegen te gaan. Gezien het grensoverschrijdende karakter van het betalingsverkeer vereist het tegengaan van te late betalingen Europees optreden. Het Nederlands bedrijfsleven dat grensoverschrijdend actief is kan daardoor profiteren van vergaande verscherping van het betalingstermijnen in heel Europa. De Rijksoverheid gaat ervan uit dat het mogelijk is om tijdig te betalen (dit gebeurt blijkens recent Nederlands onderzoek nu al in 95% van de gevallen).

Nederland heeft wel bedenkingen bij de voorgestelde boete (forfaitaire vergoeding) van 5% van het verschuldigde bedrag i.g.v. te late betalingen door de overheid: Nederland plaatst niet alleen vraagtekens bij het voorstel om de boete alleen te laten betalen door overheden en niet door bedrijven (de boete is een vergoeding voor schade t.g.v. te laat betalen; het zou niet moeten uitmaken of die schade wordt veroorzaakt door overheden of bedrijven), maar ook bij het voorgestelde percentage aan boete.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting.

Het voorstel heeft gevolgen voor de administratieve uitgaven op de EU-begroting. Jaarlijks zullen deze administratieve uitgaven (zoals personele uitgaven, dienstreizen etc.) tot een bedrag van €344.000,- leiden.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/ of decentrale overheden

De budgettaire consequenties voor de Rijksoverheid en/of decentrale overheden zijn direct door deze overheden te sturen door een goede administratieve organisatie van de betaalprocedures. Voor de Rijksoverheid is recent vastgesteld dat het leeuwendeel van de betalingen ook nu al tijdig gebeurt. Voor het overige zullen de kosten afhankelijk zijn van de mate waarin bedrijven gebruik gaan maken van het recht op vergoeding. Wel dwingt de richtlijn tot een scherper toezicht op de betalingstermijnen door Rijksoverheid en/of decentrale overheden. Voor de Rijksoverheid geldt dat eventuele financiële consequenties binnen de bestaande budgettaire kaders van de ministeries dienen te worden gefinancierd.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger

Tengevolge van dit voorstel zullen rekeningen eerder worden betaald. Vooral voor kleinere ondernemingen kan dit een belangrijke verruiming van hun financiële speelruimte betekenen. Voor deze ondernemingen vormt het laat betalen van rekeningen nu een wezenlijk probleem.

d) Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden

De voorgestelde boete van 5% i.g.v. te late betalingen voor overheden kan leiden tot administratieve lasten, bijvoorbeeld door juridische procedures over het al dan niet terecht heffen van een boete in een specifiek geval. Of het zover komt ligt in de macht van het betreffende overheidsorgaan. De verwachting is dat

de kostenafweging in het voordeel van een goed georganiseerd financieel proces uit zal vallen, zodat late betalingen weinig zullen voorkomen.

e) *Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger*

Het is niet aannemelijk dat de richtlijn tot administratieve lasten leidt voor bedrijfsleven en burger. Tussen private partijen geldt in principe gewoon de contractsvrijheid, met uitzondering van de optie om onredelijk belastende bepalingen buiten werking te stellen.

6. Implicaties juridisch

a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid*

Aanpassing van het Burgerlijk Wetboek (o.a. artt. 119a en 120 van Boek 6). Als de 5% boete in het privaatrecht wordt ondergebracht, dient deze te worden gezien als een schadevergoeding. Het lijkt echter niet aannemelijk dat de schade hoger is bij het niet betalen door overheden dan bij niet betalen door bedrijven. Wel is er bij niet betalen door een overheid sprake van een grotere inbreuk op de maatschappelijke orde, het is evenwel ongebruikelijk om dit te adresseren met een maatregel in de privaatrechtelijke sfeer.

b) *Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid*

De lidstaten dienen er zorg voor te dragen dat de voorgestelde richtlijn is geïmplementeerd in nationale wetgeving uiterlijk op de laatste dag van de twaalfde maand volgend op zijn bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie. Dat is -gezien het te doorlopen wetgevingstraject- moeilijk haalbaar. Gestreefd wordt naar een meer gebruikelijke termijn van 24 maanden.

c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

Het voorstel bevat een evaluatiebepaling (art. 10). Nederland vindt dat wenselijk.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

Er worden geen implicaties verwacht voor de uitvoerbaarheid

b) *Handhaafbaarheid*

Er worden geen implicaties verwacht voor de handhaafbaarheid

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden Geen

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

De levering van goederen en diensten aan overheden en bedrijven, en de daarmee gepaard gaande betaling of te late betaling, kent -vanwege het vrije verkeer van goederen en diensten in de EU- een grensoverschrijdende dimensie. Tengevolge van dit voorstel zullen rekeningen eerder worden betaald. Vooral voor kleinere ondernemingen kan dit een belangrijke verruiming van hun financiële speelruimte betekenen. Voor deze ondernemingen vormt het laat betalen van rekeningen nu een wezenlijk probleem. Nederland gaat ervan uit dat het mogelijk is binnen de EU om tijdig te betalen en steunt derhalve het initiatief om via een Europese aanpak late betalingen tegen te gaan, maar heeft bedenkingen bij de voorgestelde aanpak.

Nederland staat volledig achter de voorgestelde 30 dagen-termijn (waarbinnen de overheid moet betalen) en zal -met het oog op de voorbeeldrol van de overheid- ervoor pleiten dat in het voorstel wordt vastgelegd dat de overheid van die termijn contractueel niet naar boven kan afwijken.

Nederland heeft wel bedenkingen bij de voorgestelde forfaitaire vergoeding (boete) van 5% van het verschuldigde bedrag i.g.v. te late betalingen door de overheid. Nederland plaatst enerzijds vraagtekens bij het voorstel om de boete alleen te laten betalen door overheden en niet door bedrijven. Anderzijds plaatst

Nederland vraagtekens bij het voorgestelde percentage aan boete dat direct op de eerste dag van overschrijding dient te worden betaald.

Of 5% onverkort en zonder plafond het juiste bedrag is voor een forfaitaire vergoeding bij te late betalingen door de overheid en onder welke omstandigheden van de forfaitaire vergoeding als voorwaarde in een overeenkomst gemotiveerd mag worden afgeweken, zou tijdens de behandeling van het voorstel aan de orde moeten komen.

Nederland zal de genoemde bedenkingen aan de Commissie voorleggen.